

בחינת זני אפרסמון בתנאי גליל עליון ודרום רמה"ג

שם התכנית :

הדר כהן

החוקר האחראי :

המטרה

בחינה ובדיקת גידול זני אפרסמון שונים בתנאי הרי הגליל, עמק החולה ודרום רמת הגולן, וזאת כדי לברר התכנות גידול מסחרי של גידול זה באזורים השונים.

רקע ותאור הבעיה

בישראל הזן הנפוץ ודומיננטי באופן מוחלט הוא ה"טריומף". בעשרים שלושים שנים אחרונות ניסו מס' טיפוסים, בעיקר מזן ה"פויו", אך לא נמצא בהם יתרון משמעותי על פני ה"טריומף". יש חשיבות, אם כך, למצוא זנים או טיפוסים אחרים בעלי תכונות אחרות מהטריומף כמועד הבשלה, פוריות, אופי גוון, יכולת איסום, עמידות בעקות, עמידות יחסית למזיקים וכו', שתאפשר גידול באזורים אחרים ממישור החוף ותאפשר רווח גבוה ויציב יותר תוך איפשר הרחבת השווקים.

חומרים ושיטות

הקמת חלקה מסודרת בכל חווה (מתיתיהו, חוות המטעים בעמק החולה ואבני איתן), ובה 11 זנים שונים, שהינם זנים מהאוסף שהביא ד"ר זילכה מסין ויפן וכמובן בחינה של הטריומף – זן הגידול הדומיננטי בארץ. השתילים ינטעו על כנת וירג'יניאנה. מכל זן ניטעו כ- 10-7 עצים. החלקות יטופלו באופן המיטבי ויבחנו פרמטרים שונים שמהם נלמד על התכנות גידול מסחרי באזור.

הזנים הנבחרים באתרים השונים

1. טריומף.	7. 117.
2. 123.	8. 121.
3. איצ'יקאקי ג'ירו.	9. 181.
4. מקווה ג'ירו.	10. 32.
5. ג'ירו.	11. שינשו.
6. RB.	

בשנת 2009 הושלמו כל החלקות בעומד מלא של שתילים והרכבות, ומשנה זו נוכל לקבל כבר כמה עשרות פירות מכל זן, וכך נתחיל ללמוד על תכונות הזנים והפרי.

המדדים שיבדקו

1. מועדי התעוררות.
2. מועדי פריחה.
3. כניסה לפוריות.
4. פוריות.
5. התפלגות גודל פרי.
6. סירוגיות.
7. איכות פרי פנימית וחיצונית – צבע, טעם, % סוכר, ארומה וכו'.
8. מועד הבשלה.
9. רגישות למזיקים ומחלות.
10. עצמת צימוח - חשיבות להמלצה למרווחי נטיעה, אופן הגיזום וצורת העיצוב.

תוצאות

במהלך מאי השנה, היה אירוע רוח מזרחית בעוצמות קיצוניות שגרם לנשירת חנטים מסיבית בחלקה שבחוות החולה, כך שלא ניתן היה לאמוד תכונות פוריות מהטיפוסים השונים. אילכך, הוחלט להמשיך לאסוף נתונים על הפירות, עפ"י מתווה שנה שעברה. הנתונים המובאים כאן מבוססים על 2 העונות מכלל הבדיקות שנעשו, והן מראות את תכונות הפרי שהתקבלו (המועדים הפנולוגים מובאים מחוות החולה, יש לקחת בחשבון איחור של כשבועיים בחוות מתיתוהו, והקדמה של כשבוע בחוות אבני איתן):

הזן	שיא פריחה	מועד קטיף	צבע	קוטר פרי במ"מ	משקל פרי ממוצע בגרם	גודל פרי וצורה - תיאור	קושיות (ליברו (ת	כ.מ.מ (%)	לאחר 4 ימי מדף	הערות
117	סוף אפריל – תחילת מאי	חצי שני של ספט'	כתום - 7	71-74	155	בינוני- גדול מרובע פחוס פיטם שפיצי	8.5	23.5	מתמוטט	עפיץ מאד, לא ניתן לאיסוס.
123	סוף אפריל	סוף ספט'	כתום - 7	73	165	בינוני, קוני פיטם בולט	11.2	22.8	התרכך	עפיץ מאד
32	תחילת מאי					גדול עם פיטם בולט				מיוחד בצורתו, מקדים.
שיבשין	סוף אפריל	חצי שני של ספטמבר	צהוב - 5	82	200	גדול, עגול	13.7	15.8	מוצק	ללא עפיצות טעים מאד, רגיש מעט להסתדקויות
איצ'יקי ג'ירו	תחילת מאי	סוף אוקטובר	צהוב - כתום - 5	73	150	בינוני גדול עגול פחוס	14	17	מוצק	ללא עפיצות, טעים
ג'ירו	תחילת מאי	סוף אוקטובר	צהוב - כתום - 5	70	130	קטן, עגול פחוס	14.5	16.8	מוצק	ללא עפיצות, לא עסיסי – יבש, נראה פורה
רוחה בריליאנטה	סוף אפריל	אמצע נובמבר	צהוב - כתום - 5	80	280	ענק, קוני מאורך	8.5	21.5	מעט רך	עפיץ מאד, אטרקטיבי, נראה פורה
מיאקוה ג'ירו	תחילת מאי	סוף אוקטובר	צהוב - כתום - 5	78	175	בינוני גדול, עגול פחוס	14.5	17.2	מוצק	ללא עפיצות, טעים, נראה פורה
181	חצי ראשון של מאי	חצי ראשון של נובמבר	צהוב - 4	70	142	בינוני, עגול	15	27.3	מוצק	הרבה "בובות", לא אטרקטיבי
טריומף	תחילת מאי	תחילת אמצע דצמבר	צהוב - כתום - 5	78	140	גדול מרובע	10	21.8	מוצק	
121	לא פרח									

- דרגות הצבע הם עפ"י אינדקס מקובל מפרוטוקול הגידול.
- נתוני הפרי ממתיתוהו מראים על רמת קושיות גבוהה יותר מחוות החולה, ורמת כ.מ.מ. גבוהה יותר.

סיכום

1. ה- 117 מפסיק להיות מענין עקב ההתמוטטות שלו מיד אחרי ההבחלה.
2. ה- 121 לא פורח כבר עונה שניה, לא נראה שיש טעם בהמשך מעקב.
3. ה"שינשיו" בולט מאד באיכות הפרי, גודלו, צורתו וטעמו. הוא מענין גם מהסיבה שהוא מקדים מאד (בכחודש וחצי ואף יותר מהטריומף), וזאת באופן ספונטני ללא טיפולי הקדמה. זהו זן יפני רשום כפנט, שבו הוסכם עם בעלי הזן על נטיעת 130 דונם בישראל. בעונה הבאה תוקם חלקת שינשו בקיבוץ כברי בשטח של 50 ד'.
4. ה"רוחה בריליאנטה" נראה מאד מעניין, גם מבחינת הפרי האטרקטיבי שלו וגם מבחינת פוט' הפוריות..
5. הזנים היפנים בעלי עצמת צימוח נמוכה, ומתאימים לנטיעה במרווחי נטיעה קטנים.
6. לא נכנסו בסיכום נתונים מ"טעימה" של כלל הזנים שמתוכננת בזמן הקרוב.